

Τα παλιά Γιάννινα με το βλέμμα ενός νέου: οι φωτογραφίες του Πέτρου Ζωνίδα

Γιάννινα, δεκαετία 1920.

Το Δ.Σ. του Ιδρύματος «Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή»

Ναπολέον Μάργαρης - Πρόεδρος, Δικηγόρος, Ιωάννης Τσάμης - Αντιπρόεδρος - Ταμίας, τ. Διευθυντής της Τράπεζας της Ελλάδος καταστήματος Ιωαννίνων, Αθανάσιος Ζυγούρης - Γραμματέας, Αρχιτέκτων, Γεώργιος Παπαγεωργίου - Μέλος, Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τ. Αντιπρύτανης, Γεώργιος Βασιλειάδης - Μέλος, Δικηγόρος, Βασίλειος Πατερούσης - Μέλος, Παναγιώτα Θεμελή - Μέλος.

Λεζάντα φωτογραφίας εξώφυλλου:

«Ιδού πρότυπο σπουδής διά τον ζωγράφον, αντικείμενο εμπνεύσεως δια τον ποιητήν» Κυριακή 19 Αυγούστου 1934, 7η πρωινή «Κυρά Φροσύνη». (Σωτ. Ζούμπος Άπαντα. σ.359, στενού φίλου του Πέτρου Ζωνίδη)

«...Την φυσικὴν των Ιωαννίνων καλλονὴν επαυξάνει ὄχι μόνον ἡ ἀνθεσι καὶ χλόη κεκοσμημένη κοιλάς αὐτῶν, ἡ αργυροειδὴς λίμνη μετὰ των παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς ἀπειρῶν καλάμων καὶ οἱ περίξ μαγευτικοὶ καὶ ταπεινοὶ βουνοί, ἀλλὰ καὶ ὁ συνδυασμὸς μικρῶν τε καὶ ταπεινῶν οἰκιῶν μεθ' ἐτέρων υψηλῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν ἐντὸς κήπων πολυδένδρων, συμπλεκομένων δε πρὸς υψηλοὺς μιναρῆδες καὶ κηπαρίσσοις υψηκαρῆνοις, ὁ στρατιῶν, ἡ ἀξιόλογος αὐτοῦ πλατεία, τὸ ευρύτατον Διοικητήριον καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς των ὀρφανῶν ἄσυλον. Παρατηρητέον δε, ὅτι τὴν ὄντως ὄντως ἀμίμητον θέσιν τῆς πόλεως ταύτης κάλλιστα δύναται τις νὰ θεωρήσῃ, ἰστάμενος ἢ εἰς τοὺς πρόποδες τοῦ Μιτσκέλ καὶ ἀπέναντι τοῦ φρουρίου ἢ ἐπὶ των ἐπάλξεων αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Αγ. Γεωργίου...» (Ιωάννου Λαμπρίδου 1839-1891 Β' Ἡπειρωτικὰ Μελετήματα. σ.17).

Ζωνίδης Πέτρος

Γεννήθηκε το 1904 στα Ιωάννινα. Γονείς του ήταν ο Χριστόδουλος και η Ευαγγελία (το γένος Λέκκα). Ο πατέρας του το 1890 εγκαταστάθηκε στο Βουκουρέστι, όπου δραστηριοποιήθηκε επαγγελματικά και επέστρεψε το 1900 λόγω πολιτικών ταραχών. Στα Γιάννενα άνοιξε στην Καλούτσιανη (Τζαμί) κατάστημα γενικού εμπορίου. Εδώ διμα Αποικιακά. Ο Πέτρος είχε άλλα τρία αδέρφια. Τον Νίκο απόφοιτο της Ζωσιμαίας Σχολής, πτυχιούχο της Νομικής σχολής Αθηνών, ο οποίος ανέπτυξε έντονη δημοσιογραφική δραστηριότητα με την παράταξη του Βενιζέλου. Παράλληλα με τις σπουδές του υπηρέτησε και ως δάσκαλος σε σχολείο του Θεσπρωτικού

Από αριστερά Πέτρος Ζωνίδης με φίλο του.

Πρεβέζης. Το 1921 στρατεύθηκε και υπηρέτησε στην Μ. Ασία ως Στρατοδίκης Ανθυπολοχαγός. Κατά την υποχώρηση σφάχθηκε από τους Τσέτες. Τιμήθηκε δις με το χρυσούν αριστείο ανδρείας. Την Σοφία φοιτήτρια Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, πέθανε από τύφο. Την Ευγενία σύζυγο του Δημητρίου Ιωαννίδη (βιβλιοπώλη).

Ο Πέτρος Ζωνίδης αν και είχε έφεση στα γράμματα, αναγκάστηκε να διακόψει το Σχολαρχείο και να ασχοληθεί με το γενικό εμπόριο στο κατάστημα που διατηρούσε ο πατέρας του στο Τζαμί Καλούτσιανη, το οποίο αργότερα το μετέφερε στα «Πλατανάκια» πλατεία Σαπουντζάκη. Παράλληλα με το κατάστημα γενικού εμπορίου (τρόφιμα, κάρβουνα, οικοδομικά, τυροκομικά κ.ά), που διατηρούσε στα Πλατανάκια, ασχολήθηκε με την παραγωγή κρασιών τα οποία συσκευάζε και πουλούσε κυρίως στην Αθήνα. Το 1929 παντρεύτηκε την Ελευθερία Αθανασιάδη και απέκτησαν πέντε παιδιά, την Σοφία και ένα αβάπτιστο αγόρι, που πέθαναν σε πολύ μικρή ηλικία, τον

Παναγιώτη (έμπορο), τον Χριστόδουλο (ηλεκτρολόγο μηχανικό) και τον Κων/νο (έμπορο).

Κατά την διάρκεια της κατοχής λόγω ηθικών διλημμάτων έκλεισε το κατάστημά του. Αγόρασε φορτηγό και ασχολήθηκε με τις μεταφορές. Τραυματίστηκε στο Μακρυνόρος (Αμφιλοχίας) και φυλακίστηκε από τους Γερμανούς για 20 περίπου ημέρες. Το φορτηγό επιτάχθηκε από το κράτος το 1946 και σε αντάλλαγμα του δόθηκε άδεια υπεραστικού λεωφορείου, και έτσι έγινε μέτοχος του υπεραστικού ΚΤΕΛ Ιωαννίνων. Το 1947 άνοιξε ξανά το εμπορικό κατάστημα. Χόμπυ του ήταν η φωτογραφία, αποθανάτιζε τοπία, σημαντικά γεγονότα της εποχής και πορτρέτα, τα οποία αποτύπωνε

στο γυαλί. Ιδιαίτερα επιδόθηκε με μεγάλη επιτυχία στο ρετούς των πορτρέτων του.

Αγαπούσε πολύ την μουσική και έπαιζε μαντολίνο και κλαρίνο. Υπήρξε από τους βασικούς πρωταγωνιστές στην επανίδρυση της Φιλαρμονικής Ιωαννίνων και διετέλεσε επί σειρά ετών αντιπρόεδρος του Δ.Σ. (πρόεδρος ήταν πάντα ο Δήμαρχος). Επίσης υπήρξε ενεργός επίτροπος της Εκκλησιαστικής επιτροπής της Αγ. Μαρίνας.

Εκλεγόταν επί 35 έτη έως το 1967, οπότε η δικτατορία κατήργησε τις εκλογές.

Διετέλεσε Δημοτικός Σύμβουλος Ιωαννίνων 1945-1946 με Δήμαρχο τον Δημήτρη Βλαχλείδη και υπηρέτησε σε πολλούς τομείς του Δήμου. Διακρίθηκε για το κοινωνικό του έργο και την συνδικαλιστική του δράση, αφού εκλεγόταν και συμμετείχε επί σειρά ετών ως μέλος της διοίκησης του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Ιωαννίνων.

Πέθανε στις 14 Απριλίου του 1991, σε ηλικία 87 ετών.

Τα παλιά Γιάννινα με το βλέμμα ενός νέου: οι φωτογραφίες του Πέτρου Ζωνίδη

Το Ίδρυμα «Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή» μετά το Λεύκωμα «Τα Ιωάννινα μέσα από ταχυδρομικά Δελτάρια.» (2013) του Κώστα Βλάχου, το Λεύκωμα φωτογραφιών του Άγγελου Καλογερίδη (2013), την έκθεση φωτογραφίας: «Τα Γιάννινα, τα δικά μου.» του Χριστόδουλου Ευτυχιάδη (2016), την έκθεση σπάνιων φωτογραφιών με την ταυτόχρονη πρώτη έκδοση Λευκώματος του πρωτοπόρου Γιαννιώτη φωτογράφου Αλκιβιάδη Λαμπρινού (2019) αλλά και τις εκθέσεις φωτογραφίας (Σούτσου 26) σημαντικών φωτογράφων συμπολιτών μας (2016 – 2023), συνεχίζει χωρίς διακοπή τον δημιουργικό του βηματισμό. Είναι πολιτιστικά βήματα, που καθορίζουν την διαδρομή προσφοράς του Ιδρύματος στον τόπο μας. Ένα τέτοιο σημαντικό βήμα είναι και οι δύο ταυτόχρονες εκδηλώσεις αφιερωμένες στον Πέτρο Ζωνίδη και στο εντυπωσιακό φωτογραφικό του έργο της δεκαετίας 1920 – 1930 περίπου με ιστορικό, λαογραφικό, κοινωνικό και έντονα αισθητικό ενδιαφέρον.

Πρόκειται για την έκδοση του παρόντος δωδέκατου στη σειρά Ημερολογίου 2024 του Ιδρύματος και την έκθεση των φωτογραφιών του με τίτλο «Τα παλιά Γιάννινα με το βλέμμα ενός νέου: οι φωτογραφίες του Πέτρου Ζωνίδη.»

Στις λήψεις του ερασιτέχνη φωτογράφου Πέτρου Ζωνίδη (1904 - 1991) αποτυπώθηκαν τα Γιάννινα, όπως ελάχιστοι πλέον τα έχουν δει ή τα θυμούνται. Μεταξύ του 1920 και του 1930 περίπου η πόλη μας ήταν τελείως διαφορετική, οι δρόμοι της ήταν αλλιώςτικοι και τα κτήριά της αγνώριστα. Στις πανοραμικές του φωτογραφίες ο φακός απαθανάτισε απρόσκοπτα το τοπίο από το κέντρο της πόλης ως την Παμβώτιδα αφού δεν υπήρχαν ψηλά, ογκώδη κτήρια να εμποδίζουν το βλέμμα. Τα νερά της λίμνης χάιδευαν τα τείχη του κάστρου, όταν ακόμη δεν είχε κατασκευαστεί ο παραλίμιος δρόμος. Πολλά επίσης τοπόσημα της πόλης βρι-

σκονταν σε διαφορετικά σημεία από αυτά που γνωρίζουμε σήμερα: πολλά τζαμιά στέκονταν ακόμα στη θέση τους, τα γλυπτά μνημεία είχαν διαφορετική μορφή, το σημερινό ταχυδρομείο ήταν τότε το Οθωμανικό Παρθενοναγωγείο και η προτομή του Λορέντζου Μαβίλη ήταν τοποθετημένη στον Μάτσικα ακριβώς δίπλα στην όχθη της λίμνης.

Το βασικό γνώρισμα, όμως, της πόλης που διέσωσε ο Ζωνίδης είναι ότι έσφυζε από ζωή. Τότε ο φωτογράφος ήταν μόλις είκοσι ετών και με το φακό του αιχμαλώτισε τη ζωντάνια των μόλις απελευθερωμένων Ιωαννίνων και τη φρεσκάδα της νεολαίας τους. Στις λήψεις του διακρίνουμε παρέες νεαρών στο μώλο, στρατιώτες που παρατάσσονται στο στρατόπεδο, τους μουσικούς της Φιλαρμονικής να παίζουν τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα στους δρόμους. Ο φωτογράφος αποτύπωσε τα μαζικά συλλαλητήρια επί δικτατορίας Παγκάλου. Τα Γιάννινα στις φωτογραφίες του είναι μια πόλη που αλλάζει και προοδεύει.

Ο Π. Ζωνίδης δεν ήταν ένας σπουδαγμένος φωτογράφος και η αισθητική του δεν είναι μελετημένη και υπολογισμένη, όπως ενός επαγγελματία· φωτογράφιζε με την καρδιά και το ταλέντο του. Μπορεί και εμείς, οι σημερινοί θεατές των φωτογραφιών του, να διαπιστώνουμε ότι τα μνημεία της πόλης δεν βρίσκονται πια ακριβώς στις ίδιες τοποθεσίες, ότι δεν διασώζονται όλα τα ιστορικά κτήρια, ούτε όλοι οι παλιοί δρόμοι. Καταφέρνουμε, όμως να αναγνωρίσουμε στις λήψεις του την πόλη μας, ακόμη κι αν δεν την γνωρίσαμε εκείνη την εποχή. Διότι τις φωτογραφίες αυτές τις τράβηξε ένας εικοσάχρονος άνδρας που αντίκριζε την πόλη του με την αισιοδοξία και την ελπίδα της νιότης. Με το φακό και το βλέμμα του στραμμένα προς το μέλλον.

Είναι η δεύτερη φορά που φωτογραφίες του παρουσιάζονται στους συμπολίτες μας. Την πρώτη φορά ο Δήμος Ιωαννιτών στο ισόγειο του Δημαρχείου το

1988, με την πρωτοβουλία του γιου του Κ. Ζωνίδα και του αγαπητού μας Φ. Γιωβάννη οργάνωσε έκθεση φωτογραφιών του. Μερικές από εκείνες τις φωτογραφίες του περιλαμβάνονται τόσο στο παρόν ημερολόγιο όσο και στην έκθεση του Ιδρύματος.

Το σημαντικότερο ποσοτικά και ποιοτικά, ίσως, τμήμα των φωτογραφιών είναι αυτό που θα δημοσιευθεί σύντομα για πρώτη φορά στο υπό έκδοση Λεύκωμα του Ιδρύματος. Πρόκειται για 450 περίπου φωτογραφίες, που τα αρνητικά τους (τζάμια) ο Κώστας Ζωνίδης, γιός του Π. Ζωνίδα, εμπιστεύθηκε στο Ίδρυμα και το οποίο με την βοήθειά του όπως και της Αικατερίνης Κούρου προχώρησε στην εμφάνισή τους. Οι φωτογραφίες αναφέρονται στην δεκαετία του 1920 περίπου με θέματα την πόλη μας, την ευρύτερη περιοχή μας, τους ανθρώπους της. Πιστεύουμε ότι αποτελούν πολύτιμο υλικό μελέτης και έρευνας για την ιστορία, την λαογραφία και την κοινωνική ζωή της περιοχής μας στη δεκαετία του 1920.

Το Ίδρυμα ευχαριστεί τον αγαπητό μας συμπολίτη Κώστα Ζωνίδα και την οικογένειά του, που διαφύλαξαν, συντήρησαν και παραχώρησαν στο Ίδρυμα το δικαίωμα και την δυνατότητα να καταστήσει γνωστό το περιεχόμενο τους στους συμπολίτες μας. Ευχαριστούμε την Αικατερίνη Κούρου και τον Βασ. Πατερούση, που βοήθησαν στο εγχείρημα. Ευχαριστούμε τον εξάίρετο συμπολίτη, συνεργάτη και φίλο του Ιδρύματος Φ. Γιωβάννη που με τις γνώσεις, τις πληροφορίες και τις συμβουλές του συνετέλεσε αποφασιστικά για να καταστεί δυνατή η εμφάνιση και η έκθεση των φωτογραφιών αυτών.

Ιωάννινα Νοέμβριος 2023
Ναπ. Μάργαρης
Πρόεδρος του Ιδρύματος

Το τζαμί του Ασλάν Πασά. Το τζαμί ανηγέρθηκε από τον Ασλάν Πασά Α΄, Βαλή Ιωαννίνων (1600 – 1618 ή 1620) προς τα Β. του Κάστρου στη θέση όπου ήταν το Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Το Ωρολόγι της Κεντρικής Πλατείας.

«...Ανηγέρθηκε το 1905 με την ευκαιρία των Ιωβηλαίων του Σουλτάν Αμπντούλ Χαμίτ, σαν δώρο των Γιαννίνων προς τον υψηλόν Πατισάχ, με την προτροπή του Οσμάν Πασιά, του καλού και δικαίου, που εννοούσε το Μιλιέτ των Ρωμιών, φυσικά και για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας, έναντι των Ρουμάνων και των Αλβανών. (Βλ. Οσμάν Πασιάς)... Η αρχική θέση του ήταν στο Κέντρο της πλατείας, μπροστά στο Ξενοδοχείο «Αβέρωφ» του Ιχσάν Εφέντη... Κατά τις εορτές της Νίκης των συμμάχων (Αντάντ) το 1918 την ώρα της παρελάσεως στην πλατεία του Πυροβολικού μας, ο τροχός ενός κανονιού προσέκρουσε στο σιδερένιο κιγκλίδωμα του Ωρολογιού και το έριξε κάτω. Εξοργισμένος από το γεγονός αυτό ο τότε Γεν. Διοικητής Ηπείρου, ο γνωστός μετέπειτα Αρμυστής Σμύρνης, Αρ. Στεργιάδης διέταξε το Δήμαρχο Ιωαννίδη να μεταφερθεί το Ωρολόγι το ταχύτερο σε άλλο σημείο...» (Κώστα Φωτόπουλου: Τα Γιάννινα Οι μαχαλάδες, τα σοκάκια και τα τοπωνύμιά τους με τις Ιστορικές και λαογραφικές παραδόσεις και ανέκδοτα. Βιβλιοθήκη Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών Αριθ.57 σ.94).

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Το Ηρώο Μπιζανομάχων. Το 1960 περίπου έφυγε το «Ηρώον Μπιζανομάχων» και στην θέση του Ηρώου τοποθετήθηκε το άγαλμα της «Υπερφάνου και πονούσας Ελλάδος». (Γλυπτό του Β. Φαληρέα). Η αρχική του θέση ήταν στην Άνω Πλατεία πάνω από το παλιό Δημαρχείο.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

«...Το Διοικητήριο. ...Θεμελιώθηκε στις 12 Οκτωβρίου 1870 από το Βαλί Ιωαννίνων Αχμέτ Ρασήμ Πασά (1868-1872) την περίοδο της πρώτης βασιλείας του. Στη θέση του υπήρχαν τα αρχοντικά του Νούτσου Αλεξίου Καραμεσίνη... Το 1930 πυρπολήθηκε. Η πυρκαγιά προκλήθηκε για να καταστραφούν διάφορες δικογραφίες, το κτηματολόγιο και διάφορα στοιχεία παράνομων αγοραπωλησιών... Στη θέση του η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ανέγειρε κτήριο για τις ανάγκες της υπηρεσίας της, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Αριστ. Ζάχου... Στη δεκαετία 1970 στεγάστηκε η Ζωσιμαία Βιβλιοθήκη και ακολούθησε η παραχώρησή του στο Δήμο Ιωαννιτών ο οποίος το χρησιμοποιεί μέχρι σήμερα για τη στέγασή του...» (Κωνσταντίνος Κουλίδας Τα Γιάννινα που έφυγαν Συνοικίες – Τοπωνύμια Ιεροί Ναοί – Μοναστήρια σ. 80, 83).

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Το Φετιγιέ Τζαμί.

«...Η λέξη Φετιγιέ ετυμολογείται από την τουρκική λέξη *fatih* που σημαίνει «κατάκτηση», «του κατακτητή». Προφερόταν ακόμη από παραφθορά και ως Φατιέ, Φετιέ, Φιτιέ και Φιντιέ τζαμί...»

«...Η ονομασία του τζαμιού προήλθε μάλλον από μίμηση των Οθωμανών της Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι το 1586 κατέλαβαν το ναό της Παμακαρίστου (όπου η έδρα του Πατριάρχου) και πάνω στα ερείπια του ναού ενήγειραν τζαμί με την ονομασία Φετιγιέ ή Φετιέ από τις τουρκικές λέξεις *fatih*+*ye cami*, δηλ. «τζαμί της κατακτήσεως...» (Κωνσταντίνος Κουλίδας. Τα μουσουλμανικά βακούφια της πόλεως των Ιωαννίνων. Ιωάννινα 2004 σ. 69).

ΜΑΪΟΣ

Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Ο τεκές Εβρενόζ Πασιά.

«...Ο τεκές Εβρενόζ Πασιά (1938) στη θέση της Αγίας Τριάδος, ανάμεσα πλατείας Μαβίλη και παραλιμνίου Συνοικισμού προσφύγων. Το κτίριο διατηρείται ερείπιον πλέον, αφού πέρασε διά μέσου των αιώνων, χτίστηκε το 1388 και ανακαινίσθηκε από τον Αλή Πασά...» (Δ. Σαλαμάγκα: Γιαννιώτικα Ιστοριοδικικά Μελετήματα, σ.72 Άπαντα). (Κώστα Φωτόπουλου: Τα Γιάννινα. Οι μαχαλάδες τα σοκάκια και τα τοπωνύμιά τους με τις ιστορικές και λαογραφικές παραδόσεις και ανέκδοτα. σ. 102).

«...Η τοιχοποιία του σωζόταν μέχρι τελευταία, το 1990...» (Κωνσταντίνος Κουλίδας. Τα μουσουλμανικά βακούφια της πόλεως των Ιωαννίνων. Ιστορική μελέτη. Ανάτυπο από το «Ηπειρωτικό Ημερολόγιο». σ.227).

«...Αυτού του κτίριου, το παλιότατο, όπως αργότερα εξακρίβωσα, όνομα, ήταν «Τεκές του Γαζή Βρενόζ», είχε δε αρχικά ιδρυθεί από τον περίφημο εκείνο Τούρκο Στρατηγό του 14ου αιώνα, γύρω στα 1388 με την πρώτη δηλ. στους Τούρκος υποτελεία του Κάστρου των Γιαννίνων, και στη θέση όπου ήταν πριν η παλιότατη, εξωκασπρινή τότε, Εκκλησία της «Αία Τριάδας...» (Δημήτρη Σαλαμάγκα. Άπαντα. Τόμος 2 σ. 38, 39).

ΙΟΥΝΙΟΣ

Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Τα Λιθαρίτσια.

«...Λιθαρίτσια: Η πλατεία όπου ήταν οι Τούρκοι Στρατιώνες. Κτίσμα του Ρασήμ Πασιά, που κατασκευάστηκαν σε έξι μήνες το 1869 υπό την επίβλεψή του. Ήταν σπουδασμένος μηχανικός στο Βερολίνο από τον πατέρα του Τούρκο πρώην Διοικητή Σάμου και μητέρα Χριστιανή...» (Κώστα Φωτόπουλου: Τα Γιάννινα. Οι Μαχαλάδες τα σοκάκια και τα τοπωνύμιά τους με τις ιστορικές και λαογραφικές παραδόσεις και ανέκδοτα. Βιβλιοθήκη Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών. Αριθ. 57).

«...Οι τελευταίοι στρατιώνες του Ρασήμ Πασιά κατεδαφίστηκαν τον Μάη του 1962... Τον καιρό του Αλή Πασιά ήταν τριγύρω η ομώνυμη συνοικία Λιθαρίτσια μέχρι της Αγίας Μαρίνας ή Τσικούρ Μαχαλά (αρχείο της οικογένειας Χαράλαμπου και Κωστάκη Αρεταίου...} Το φρούριο Λιθαρίτσια, όπως προαναφέρουμε μέχρι τα τελευταία ήταν οι Τούρκοι Στρατιώνες με τον ισχυρό Πύργο (την Κούλια), άγνωστη η τοποθεσία του, από πελεκητή πέτρα ανηγέρθη από τον Αλή Πασιά το 1807 – 1808...» (Σωτήρη Ζούμπου Άπαντα. σ. 55).

ΙΟΥΛΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Η ορκωμοσία των κληρωτών του 15ο Τάγματος Πεζικού της VIII Μεραρχία Ηπείρου στην πλατεία Ομοιοίας (Λιθαρίσια).

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ																														
Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Παραλία κάτω Σιαράβα. Η Σκάλα, τα Ταμπάκικα εργαστήριο βυρσοδεψιών. Στο βάθος αριστερά τα Λιθαρίτσια και δεξιά ο μιναρές του Κουμπλού Τζαμιού.

«...Ο Δημ.Σαλαμάγκας στο χρονολογικό πίνακα ανεγέρσεως των τζαμιών. (Άπαντα. Εκδ.Παπαζήση τ.2. Γιαννιώτικα Ιστοριοδιφικά Μελετήματα, σελ.71, υποσ. 6) προσδιορίζει χρονολογικά την ανέγερση του τζαμιού ότι είναι «νεώτερο» του 1618 .

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Στο κέντρο ψηλά τα Λιθαρίτσια με τμήμα των στρατώνων του. Μπροστά δεξιά το Τσιεκούρ Τζαμί με τον Μεντρεσέ του Βελή Πασά γιού του Αλή Πασά. Το Τζαμί χτίστηκε πάνω στα ερείπια του βυζαντινού Ναού Αγίου Στέφανου. Σήμερα είναι η περιοχή που βρίσκεται το Πνευματικό Κέντρο και η λαϊκή αγορά. Στο παρελθόν λειτουργούσε το Ατ Παζάρ – αλογοπάζαρο και αργότερα τη δεκαετία του 1930 περίπου ως γυμναστήριο.

«...Η περιοχή αρχικά ονομαζόταν Πλινθοκοπέιο γιατί εκεί κατασκευαζόταν οι οπτόπλινθοι που χρησιμοποιούνταν για την ανέγερση οικοδομών...» (Κώστας Φωτόπουλος: Τα Γιάννινα. Οι Μαχαλάδες τα σοκάκια και τα τοπωνύμια τους με τις ιστορικές και λαογραφικές παραδόσεις και ανέκδοτα. 1986).

Στη φωτογραφία αθλητικοί αγώνες (δεκαετία 1920).

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Η Πλατεία Μαβίλη.

Στην πλατεία Μαβίλη. Προτομή Λορέντζου Μαβίλη, 1914, (μάρμαρο). Γλύπτης Πέτρος Ρούμπος (1873-1941).

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Το Ταχυδρομείο ανεγέρθηκε από τον Βαλή Ιωαννίνων Οσμάν Φεβζί Πασά (1897 -1904) για την στέγαση του πρώτου Τουρκικού Παρθεναγωγείου – Σχολή θηλέων. Η σχολή λειτούργησε μέχρι το 1912 και το κτήριο μετά περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο και τα τελευταία χρόνια στεγάζονται τα Ελληνικά ταχυδρομεία. Τα αρχιτεκτονικά σχέδια είναι του Γιαννιώτη αρχιτέκτονα Περικλή Μελίρρτου. Αριστερά στην εικόνα η οδός 28η Οκτωβρίου. Δεξιά η οδός Μπότσαρη και στο βάθος δεξιά το Διοικητήριο μετά την πυρκαγιά του.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ	Δ	Τ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Η πρώτη Φιλαρμονική των Ιωαννίνων. Τα κάλαντα του Αϊ Βασίλη την 01.01.1924. Λακκίωματα. Στο βάθος επάνω το Νοσοκομείο. Δεξιά στο κέντρο το σχολείο. Ο Πέτρος Ζωνίδης υπήρξε αντιπρόεδρος της Φιλαρμονικής.

*Καφεζυθοπωλείον «ΤΟ ΑΣΤΡΟΝ» Πελοπίδα Ιω. Φίλιου. Αριστερά το κομμωτήριο «Ο ΚΡΙΝΟΣ» Φωτ. Τσίτου.
Δεξιά όμορφη ξύλινη πόρτα - είσοδος οικίας.*

Το συλλαλητήριο ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας τὸν Μάρτιον 1924 στὰ Γιάννινα.

Διαδήλωση στην Κεντρική Πλατεία. Μπροστά αριστερά η φωτογραφία του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Τα κούλουμα. Καθαρά Δευτέρα 3.3.1930. Τέταρτος δεξιά ο Πέτρος Ζωνίδης και πέμπτη η γυναίκα του Ελευθερία Αθανασιάδη – Ζωνίδη.

Αγία Αικατερίνη. Μοναστήρι Μετόχι του Σινά (Πετραίας – Αραβίας), δίγως ενορία, στην Πλατεία Αρχιεπισκόπου Σπυριδωνος (Πλ. Βενιζέλου). Εκεί φυλάσσεται αντίγραφο του Αχτναμέ (Προνόμια) της Μονής Αγίας Αικατερίνης του Σινά από τον Προφήτη Μωάμεθ με αποτύπωμα της δεξιάς παλάμης του.

«...Κατά τους Ελληνοτουρκικούς πολέμους 1897 και 1912 - 13 αναρτούσαν αυτό το αντίγραφο μέσα σε κορνίζα πάνω στο κωδωνοστάσιο με καντίλα αναμμένη για προστασία της Μονής από τυχόν βιαιοπραγίες...» (Κώστα Φωτόπουλου. Τα Γιάννινα Οι μαχαλάδες τα σοκάκια και τα τοπωνύμια τους με τις ιστορικές και λαογραφικές παραδόσεις και ανέκδοτα. Βιβλιοθήκη Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών Αριθ.57).

Η σωρός του Τελλίνι.

Ιωάννινα 1923. στην Ζωσιμαία Σχολή, όπου είχε εκτεθεί η σωρός του Τελλίνι.

«... Σαν σήμερα 27 Απριλίου 1923, πλησίον του φυλακίου Αρινίστης- Κακκαβιάς, εγένετο ο φόνος του Ιταλού στρατηγού Τελλίνι και της συνοδείας του. Ο στρατηγός Τελλίνι ήτο ο αρχηγός της Ιταλικής αντιπροσωπείας διαχαράξεως των Ελληνοαλβανικών συνόρων, αποτελουμένης ως εξής : με μέλη τον λοχαγόν Μπονατσέλλι (υπασιπστίν του Τελλίνι), τον επίατρον Κάρλο Κόρτι και διερμινέα τον Ελληνοϊταλόν Κράβαρην...» (Σωτήρη Ζούμπου Άπαντα σ. 349).

Το Ρωσικό Προξενείο. Αριστερά η οδός Τσακάλωφ (ντερμπεντέρ σοκάκι). Από αριστερά στο βάθος το Μέκκειο. Πρώτο αριστερά το σπίτι Ευθαλίας Φορτονοπούλου. Στο κέντρο το Προξενείο Στο μπαλκόνι του φέρει την επιγραφή «Ανωτάτη Διοίκηση Χωροφυλακής Ηπείρου». 1920- 1930 περίπου.

Το Γηροκομείο Ζωσιμάδων (συννοικία Λακκιωμάτων). Τα εγκαίνια του Γηροκομείου έγιναν το 1929.

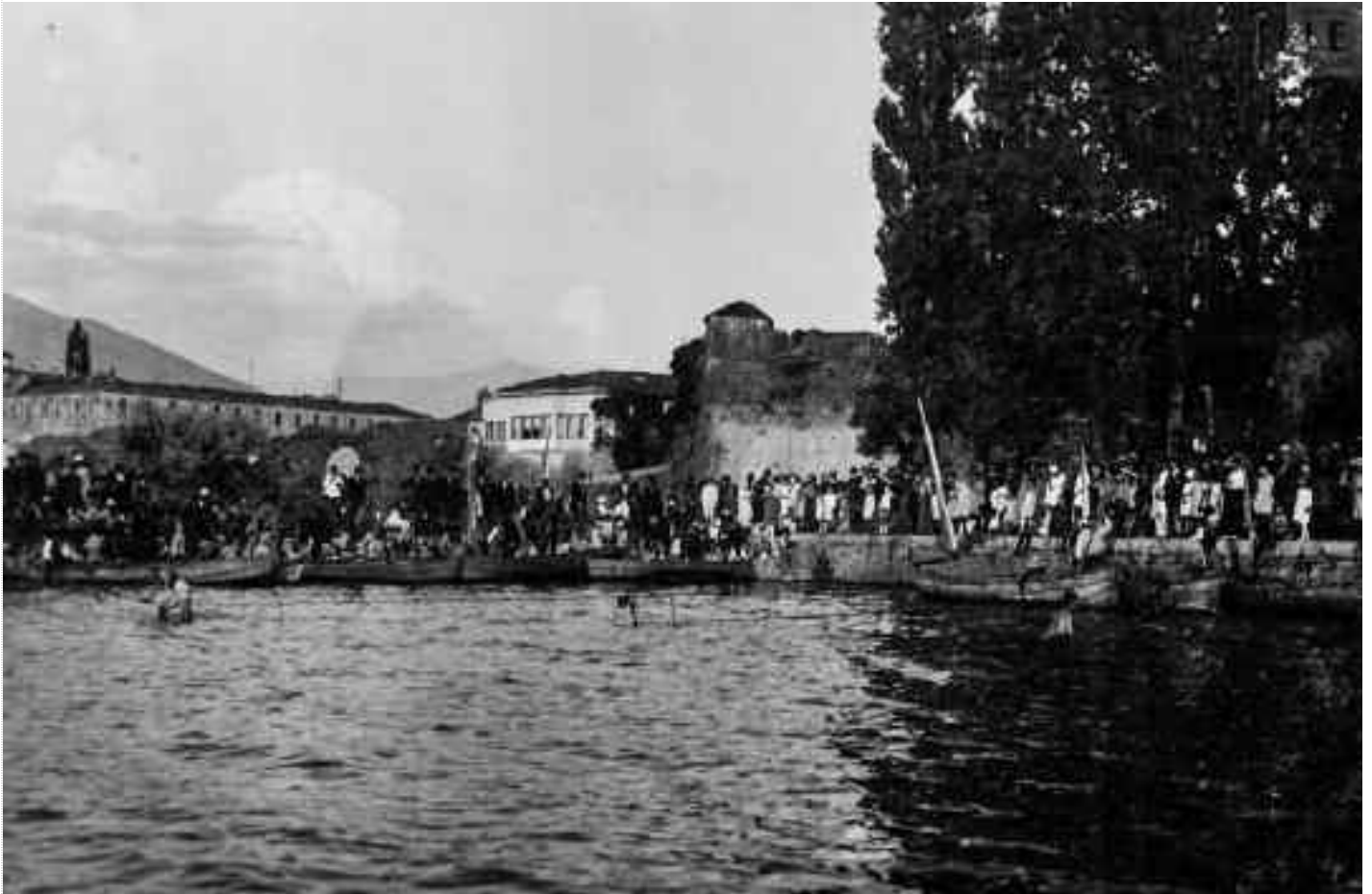

Δωδώνη. Δεκαετία 1920.

Το νησί μας

«...Νησί η Νησί των Ιωαννίνων. Η έκτασή του είναι 0,2 τ.χλμ., το μήκος του είναι 800 μ. και το πλάτος του 500 μ. Το υψόμετρο του είναι 520 μ. δηλαδή η ψηλότερη κορυφή του από τη στάθμη της Λίμνης είναι μόνο 50 μ. Το μεγαλύτερο μέρος των ακτών του καλύπτεται από καλάμια. Το Νησί ήταν ένας άγονος βράχος. Το 1937 ξεκίνησε η δεινροφύτευσή του...» (Νίτσα Σινίκη - Παπακώστα. Το Νησί των Ιωαννίνων The Island of Ioannina).

Μύλος, λίμνη Ιωαννίνων.

Οι Ιωαννιώτες περιμένουν τις βάρκες που θα τους μεταφέρουν στο Νησί για να επισκεφθούν τα Μοναστήρια του Προφήτη Ηλία και του Αγίου Παντελεήμονος. Παράδοση 20 και 27 Ιουλίου κάθε χρόνο ημέρες εορτής των ως άνω Αγίων. Στο κέντρο το αρχοντικό του Καλού Πασά.

«...Ο Ζουλφικάρ Πασά Καλός, γιός του Χατζή Μεχμέτ Πασά, γεννήθηκε στα Γιάννινα, μέσα στο ξακουστό Κάστρο, όπου βρίσκεται ως τα σήμερα το σπίτι του κι είναι κατ' ευθείαν απόγονος του μεγάλου Τουρκογιαννιώτη Ασλάν Ζουλφικάρ Πασά... Η ίδια οικογένεια (ο πατέρας του πασά Καλού) έχτισε και το τζαμί της Καλοτύσιας, ο δε γιός Πασά Καλός την ονομαστή βρύση «Καλού Τσεσμέ» (βρύση του Πασά Καλού)...» (Σωτήρη Ζούμπου Άπαντα σ. 159).

Νησί Ιωαννίνων. Άγιος Παντελεήμων 12.7.1936. Οικογένειες Αθαν Αθανασιάδη και Τίμ. Γιαννή με φίλους Νησιώτες. Από αριστερά καθιστός ο Πέτρος Ζωνίδης. Δεύτερη από δεξιά καθιστή με το λευκό φόρεμα η Ελευθερία Αθανασιάδη – Ζωνίδα (σύζυγος του Πέτρου Ζωνίδα).

Το ημερολόγιο του 2024
του Ιδρύματος «Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή»
Αφιερωμένο στον Πέτρο Ζωνίδα
με τίτλο «Τα παλιά Γιάννινα με το βλέμμα ενός νέου:
οι φωτογραφίες του Πέτρου Ζωνίδα.»
σελιδοποιήθηκε και τυπώθηκε
τον Δεκέμβριο του 2023 στα Γιάννινα
στα τυπογραφεία Μ.Δούβαλη - Π. Αποστόλου και ΣΙΑ Ο.Ε
σε 1000 αντίτυπα για λογαριασμό
του Ιδρύματος «Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή»

Απαγορεύεται η ολική ή μερική ανατύπωση, αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή
κειμένων και φωτογραφιών του ημερολογίου, χωρίς την έγγραφη άδεια των εκδοτών,
των συγγραφέων και του ιδιοκτήτη Κώστα Ζωνίδα.

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΕΣΘΗΡ ΓΚΑΝΗ

ΣΟΥΤΣΟΥ 26 - 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ.: 26510 36517 ■ e-mail: idrymagani@gmail.com
fb: [idrymagkani](#)
YouTube: [@idrymagani](#)
www.idrimagani.gr